

----- Forwarded message follows -----

Date sent: Thu, 4 Sep 2003 10:33:07 +0200
From: jrottier@12move.nl
Subject: **La Grande Randonnee Bericht 8: Cahors**

Cahors, 3/4 september 2003

Beste allemaal,

Het is een tijd geleden dat ik een bericht rondgestuurd heb en de hoofdoorzaak daarvan was de hitte. Ik dacht dat ik zo weinig gedaan had in Le Puy dat, toen ik daar vertrok, geen bericht heb achter gelaten. Ik denk dat er toch wel wat meer over te zeggen is en doe dat hieronder dan maar even. Het is een boeiende tocht en de GR65 maakt het nog boeiender door de vermenging van geschiedenis en werkelijkheid. Soms wordt het surrealistisch met zingende en rozenkrans biddende pelgrims op weg. Geheel gekleed conform de laatste pelgrimmode : slappe hoed, gevorkte stok met schelp en het brevier met rozenkrans in de hand: hier is iets aan de hand, dit is geen gewone route. Dit is de Route St Jaques. Maar nu eerst het weer.

Over het weer.

Het lijkt alweer lang geleden maar kort voordat ik wilde vertrekken uit Le Puy zo rond 1 augustus, kreeg ik door dat er een hittegolf op komst was. Ik had de kaart bekeken en mijn ervaringen van de voorafgaande 1750 km hadden mij geleerd dat het beter was te stoppen. Het werd 30 graden, 35 graden en het is zelf 40 graden geweest (in de schaduw hè). In de ochtend kon ik nog Le Puy rond, kopje koffie, krantje en wat uitrusting stukken kopen. Rond 11 uur was het afgelopen. Amechtig op de camping liggen wachten tot het avond werd. Elk stukje schaduw benuttend en om 4 uur een douche. Het was slopend.

Om me heen zie ik wandelaars aankomen en vertrekken. Elke keer denk ik in de ochtendkoelte (20 graden!): misschien kan het toch. Tot ik een groepje terug zie komen: benen verbrand want met korte broek gelopen, dorstig aan de waterkraan en snel onder de douche. Na twee uur zijn ze wat bijgekomen en vertrekken naar de trein voor een welverdiende vakantie aan het water. Ze geven het op.

Twee Duitse vrouwen - Christine en Sybille - komen aan met een auto volbeladen met spullen. 'Wir haben auch profi'-spullen hoor zeggen ze vrolijk. Om wat spiritualiteit van de route te proeven willen ze in twee weken tot Conques lopen. Ik waarschuw ze voor het gewicht van de bepakking en de hitte. Ze danken me. Pakken de rugzakken: dat gaat beter dan ik had gedacht en zijn voor dag en dauw vertrokken. Ik denk: dat valt me mee. Twee dagen later kom ik Christine in de stad tegen: ze hebben 15 km gelopen en toen is Sybille bezweken. Gewicht, hitte en gebrek aan training. Vakantie wordt voortgezet in gematigder vorm.

De eerste 50 km van de route zijn scherprechter. Ik weet niet hoeveel mensen er afgehaakt zijn maar naar wat ik meemaak als ik zelf loop moeten dat er veel zijn geweest.

De hitte neemt niet af, onweersbuien zijn er bijna niet (eentje heb ik er gehad, verder alleen wat dreiging). Elke dag een krant om te kijken of het beter wordt. Dan eindelijk op 13 augustus zakt de temperatuur iets. Op 14 augustus is ze voor het eerst rond de 30 en op 15 augustus bij de Mariaprocessie is het behaaglijk. Ik kan gaan.

16 augustus loop ik. De temperatuur blijft tussen de 25 en 30 graden en gedurende 2 dagen in de periode tot 3 september gaat de temperatuur weer naar de 35 graden of hoger. Dan stop ik. Nu is het lekker weer. 's Nachts koelt het af tot 10 graden en het kipevel in de ochtend is een bijna wedergeboorte ervaring.

De voorspelling voor de komende dagen is regen. Eindelijk want de droogte is ontzettend. Met name na St Chely d' Aubrac in de vallei van de Lot ziet het er dramatisch uit. Het lijkt wel volop herfst. Veel bomen zullen dood gaan en dat kan enorme gevolgen hebben voor de stabiliteit van de hellingen. Ik heb speciaal een weggooi fototoestel gekocht om dit te fotograferen. Monumenten kun je zien in een boek maar deze droogte is onwerkelijk. Ik hoor van de bosbranden in Frankrijk en zie om me heen hoe makkelijk dat hier ook zou kunnen. Nu voor het eerst in de Midi (o.a. departementen Aveyron en Lot) zie ik het gevaar van die branden en inspecteer ik de route voor uitwijkmogelijkheden.

Het weer wordt weer gewoner. Wellicht volgende keer een woord: regen.

Over Le Puy en Velay

Ik heb drie weken vertoefd in een stad en ik mag daar dus wat over schrijven. Het is een bijzondere plaats. Door leeftijd, constructie en geologie is een bouwwerk ontstaan dat - geannexeerd door de kerk - als startpunt voor de route van Le Puy functioneert. Deze stad is niet los te zien van het katholicisme/christendom (dat is hier echt aan elkaar gelijk!).

Het is een punt van basalt die omgeven wordt door een 200 m hoge ring van basalt. Een oude krater? Feit is dat op de top van de rots al van oudsher een verering heeft plaats gevonden bij een dolmen. En dat maakt de plaats bijzonder want die dolmen is er nog en ligt ingebed in de cathedraal (opzij geschoven dat wel natuurlijk). Die cathedraal is het centrum van de stad. Alle wegen leiden vroeger of later naar boven. En die cathedraal is bijzonder. Oud (rond 1000), Romaans met Byzantijnse en Arabisch (islamitische?) invloeden, is hij duidelijk gebouwd voor de ontvangst van duizenden pelgrims en om te imponeren. De kerken zijn gebouwen als stadhuizen, paleizen etc... Om de massa te imponeren. En dat doet deze cathedraal goed. De facade loopt hoog omdat de Narthex vanwege de helling van de heuvel onder het schip is gebouwd: uniek. De trappen lopen verder omhoog om midden in het hart van de cathedraal uit te komen: uniek. Je staat dan in het hart en kijkt direct naar het afgodsbeeld: de zwarte madonna. Links ervan is - omgeven met een gouden rand - de tafel van de dolmen in de vloer gelegd. De wondersteen tegen koortsen (waarschijnlijk door de magnesiumzouten uit het basalt). Er is nog veel over te schrijven maar dat gaat een mail te ver. De stad is oud, Romaans, mooie uitzichtpunten en vooral ook duur.

Eten in restaurants is duur, te weinig en je wordt onbeschoft behandeld, een Spaans restaurant spant de kroon (niet alleen eigen observatie, zie hierna onder de economie van de route). De bar waar ik elke dag koffie drink heet Terranga: gastvrijheid in het Senegalees. De eigenaar gaat 4 maanden per jaar naar Senegal zoals Nederlanders naar Spanje/Portugal gaan. We lachen erom. Het is mijn rustpunt in Le Puy. Duur maar ik voel me niet bedrogen.

Aan het einde van mijn verblijf maak ik de fakkeloptocht (processie voor de kinderen) naar de cathedraal mee. Religieus gezang rolt over de heuvel voor de kerk. De trappen vullen zich in de avondkoelte met de mensen. De dag erop is om drie uur de Maria rondgang met de zwarte madonna. De Processie (met vijf kardinalen) begint en iedereen wordt verzocht stil te zijn als het beeld langs komt. Het werkt en dat is op zich imposant. Na 45 minuten is ze terug. Er worden veel weesgegroetjes gebeden. Op het eind zegenen de kardinalen simultaan de menigte waar ik tussen sta. De gerant van het Spaanse restaurant dringt naar voren. Vooraan zal de zegen wel sterker zijn. Ik ben klaar voor de GR65 maar ik moet oppassen voor de overdaad aan religie. God mag dan zijn stoel in Frankrijk hebben (La Chaise Dieu), zijn zegen hebben laten vallen (La Benison Dieu) en elke heilige zijn eigen dorp gegeven (of 10), het kan teveel worden.

Over de GR65.

Ik zal vanaf nu voor wat ik doe het begrip wandelaar of randonneur gebruiken. De pelgrim reserveer ik voor de religieus getinte reiziger.

Ik kan niet anders dan iets zeggen over de route die ik nu loop. Deze route is anders dan normale Grandes Randonnees. Het is de Route St. Jaques. De route is bijzonder vanwege een aantal dingen:

1- Het is een lastige om niet te zeggen moeilijke route, zeker de eerste 450 km tot aan Moissac. Wat daarna komt weet ik niet. Bergen, valleien (Allier, Lot), hoogvlakten. Grote steile hellingen gevolgd door direct weer dalen. Losse stenen, kapot gelopen paden.

2- Het is een UNESCO monument. Het geheel van de route en de monumenten aan de route (kerken, bruggen, hospitalite's) is in 1995 aangemeld en erkent als monument van belang voor heel de mensheid. Overal plaquettes etc... De route is zoveel mogelijk een historische route d.w.z. vroeger tussen 1000 en 1500 door de pelgrims gelopen.

3- Het is een levend monument dat wil zeggen dat zeer veel mensen de route lopen (ongeveer 100 per dag als ik begin, in april zijn het er nog veel meer). Wat gekker is: het is een religieus monument waar werkelijk echte pelgrims lopen. Op een ochtend hoor ik gezang achter mij, gevolgd door geprevel van gebeden. Na 45 minuten wordt ik eindelijk ingehaald door twee baardloze jongens die onderweg zijn met pelgrimsstaf, slappe hoed en heupzak aangevuld met rugzak. Geheel zoals het hoort. Ze zingen en bidden de rozenkrans voor ontbijt. Is het nu een monument of is het een levende pelgrimsroute?

Ik ga voor het eerste daarmee de twee jongens voor monument en dit soort pelgrimage als anachronisme neerzettend.

Er zijn meer van dit soort zaken. Ik kom in een Gite terecht die gerund wordt door een christelijke commune. Met huiskapel en huisaltaar wordt om 21.30 uur de dag afesloten met christelijk gezang. Het is wel goedkoop maar ik voel me niet gemakkelijk. De spanning tussen monument en werkelijkheid is op het eerste stuk echt voelbaar. Na Figeac wordt het minder. Al was het alleen omdat de meesten alleen het stuk tot Conques lopen.

Het is een heftige route die door iedereen gelopen wordt. Vooral Fransen en een paar buitenlanders waarvan in hoofdzaak Duitsers, wat Belgen, een paar Nederlanders en wat Canadezen in leeftijd variërend van 18 tot 70+. Er zijn slachtoffers: sommigen moeten stoppen vanwege gescheurde spieren, kapot gelopen voeten, uitdroging, noem maar op. Ongetraind beginnen is in Frankrijk de nationale sport en zeer christelijk want het christendom heeft van het lijden het eigendom gemaakt en je moet dus lijden op de route. Dat lukt de meesten wel. Ik val buiten de boot want na de eerste week in april heb ik nergens last van. Een training van 1750 km is echter de meesten niet gegeven. Ik loop met verschillende mensen een traject mee. Sommigen zijn christelijk, anderen lopen om het lopen of omdat het 'traditie is'. Allemaal hebben ze goede spullen en grote blaren.

De route is beschreven in 3 boekjes (Topo-guides) aangevuld met een 'Miam-Miam-Dodo' (vrij vertaald: 'lekka, lekka, slapie,slapie'). Dat boek geeft de speciale status ook weer. Het is - voor zover ik weet - de enige GR waarvan een gids bestaat die speciaal is gemaakt om het eten en overnachten goed te kunnen plannen. En dat is geen overbodige luxe want er zitten trajecten tussen van meer dan 20 km waar gewoon niets is.

Kortom: de GR65 is een route van een bijzondere klasse. Ook in Frankrijk. Hij is niet te lopen zonder de christelijke invloed te kennen en niet te begrijpen zonder de geschiedenis. St. Jaques is in Spanje groot geworden omdat hij bij een slag tegen de saracenen verschenen zou zijn en vervolgens de christenen de slag liet winnen. In de context van wat er vandaag de dag gebeurt en in de context van de geschiedenis van de kruistochten kun je een vraagteken zetten bij de modernisering van deze pelgrimstocht. Meneer Giscard D'Estaing (jawel, Estaing: plaats aan de route) wil Europa christelijker maken. De geschiedenis kan zich niet herhalen. Of toch.

Grap verteld door Franse pelgrim: Wat is een Arabier in de Rhone? Jammer. Wat is veel Arabieren in de Rhone? De oplossing.

Ik heb mijn twijfels.

Over de route.

In Le Puy heb ik nieuwe schoenen gekocht. De oude waren versleten (1750 km). Ik blijf inlopen niet meer nodig te hebben. Het gaat vanaf het begin goed.

De tocht begint met een zware stijging vanuit Le Puy naar de rand van de krater. Prachtige vergezichten en later routes over grote basalt stenen. Dan dalen naar St Privat D'Allier. Hier ontmoet ik Bernard, een Duitser van 62 die met de fiets naar Santiago wil. In tegenstelling tot wat je verwacht bereiden de Duitsers zich op deze toch beroerd voor en Bernard is geen uitzondering. Een fiets van 2000 euro met drie computers en een uitrusting van 100 (! ja geen tikfout) kilo. Maar geen idee waar hij naar toe moest. Geen route uitgestippeld en een kaart van 1:600000. Een autokaart. De eerste dag van Le Puy legt hij op advies van medereizigers slechts 24 km af. De camping kan hij niet meer zelf bereiken. Iemand duwt de fiets de helling op. Na Saugues zie ik hem niet meer.

De dag erop een zware daling naar Monistrol d'Allier om vervolgens 600 meter te stijgen naar de hoogvlakte 'de Margride'. 1200 meter en vanaf nu is het een vals plat naar een hoogte van 1450 meter en tussentijdse dalingen en stijgingen van ongeveer 300 meter. Kamperen in Saugues om met een verschrikkelijk onweer wakker te worden. Ik denk: dat wordt niets en blijf lekker liggen. Niet goed gedacht. Om 9.00 uur is het prachtig weer en ik krijg spijt. Zoveel spijt dat ik toch ga lopen en om 12.30 uur ben ik onderweg voor een korte etappe die eindigt in een gite d'etape in Falzet. Dat is leuk. 8 mensen op een kluitje en je krijgt het idee de Canterbury tales mee te maken. Er wordt niet gebeden voor het eten. Een (andere) Duitser is met een vriend begonnen, maar die vriend liep te hard (so far voor spiritualiteit en vriendschap) en is elders. Hij wilde stoppen maar anderen hebben hem overgehaald om door te gaan. Hij loopt nu in zijn eigen tempo. Verstandig.

Na Falzet naar St Alban-s-Limagnole. De camping daar is 10 euro en ik loop weg. Pissig. Ik mag nergens anders staan en ik lift naar Aumont Aubrac, 15 km verderop. Ik laat me niet beroven. De volgende lange etappe naar Nasbinals gaat prima. De Margride gaat over in de Aubrac en het loopt geweldig. De hoogte geeft toch ook koelte en de ochtend loop ik in de wolken naar Aubrac om direct door te gaan naar St Chely d' Aubrac. Een leuk dorpje met een aangename camping waar ik een rustdag neem. Het hoogste punt is geweest. De leegte van de aubrac is geweldig en verrassend. Doet denken aan de Engelse downs en moors. Na St Chely daalt het verder de vallei van de Lot in. Hier zie ik de schade van de droogte voor het eerst in al zijn hevigheid. Dat komt deels door het kalkstenen plateau waar ik nu loop. Water wordt hier niet opgeslagen maar zakt weg. De Lot staat laag. In St Come d'Olt twijfel ik of ik daar kampeer. Een prachtig dorp. De straatnamen worden hier in twee talen weergegeven. Zit ik al zover in de Languedoc? Ik loop door tot Espalion om de dag erna in Estaing (jawel van Valerie Giscard) te bivakkeren in de hospitalite St Jaques omdat de camping twee km van de route aflight. Dat is een zwaar christelijke ervaring met zingen voor en na het eten, om twee uur bidden en zingen en om 21.00 uur zingen en bidden. Ik ben alleen bij het eten. De diensten in de huiskapel laat ik aan mij voorbijgaan en het gezang daalt van boven op mij neer. Memorabel is de Canadees die in Estaing arriveert. 65 jaar en opscheppend over zijn loopervaring in de wildernis van Canada is hij toch bezweken voor de scherprechter die GR65 heet: de hitte en de bergen zijn te zwaar en letterlijk kotsend komt hij over de brug bij Estaing: zoutgebrek. De volgende dag loopt hij met mij mee, maar echt goed gaat het niet. Na Golin hac zie ik hem niet meer terug. Ik weet niet of hij het opgegeven heeft. Via Golin hac gaat het dan naar Conques. Hier neem ik een dag rust om het dorp te bekijken.

De abdij is gebouwd om de relieken van St Foy een plaats te geven. Het is interessant te weten dat Conques gesticht is in +/-900 door een kluizenaar (wiens moeder door de saracenen gedood zou zijn) die echter de volgelingen niet van zich af kon slaan. Het werd druk in Conques maar ze misten relieken en de pelgrims liepen om Conques heen. De abt vaardigde een priester af (geheim agent!) om in Agen de restanten van St Foy te stelen (ja ja echt gebeurt volgens de analen). Zo gezegd zo gedaan en sindsdien is Conques een pelgrimsoort. De kerk is mooi met op dit moment zeer bijzondere glas in lood ramen (uitsluitend wit met grijs gekleurd). Een bijzonder tympaan met het laatste oordeel waarop Karel de Grote door Lodewijk de Vrome (opdrachtgever) in het paradijs is afgebeeld. Toch zijn de dorpjes in de vallei van de Lot onwerkelijk met een hoog Hans en Grietje gehalte. Vanaf St Come d'Olt tot Conques zijn het middeleeuwse huisjes met leien daken en vakwerk muren. Wat is de economie van deze dorpjes? Tourisme of tweede huisjes van Parijzenaars (info van de Fransen onderweg).

Na Conques via Livingac-le-haut (rien la) naar Figeac. Figeac is een aardige maar niet bijzondere stad. Wel erg duur met een camping die 15 euro kost (4-5 is gemiddeld) en een internet cafe voor 7 euro per uur (ik zit nu te tikken voor 2 euro per uur) Ik bivakkeer op een ponycentrum 3 km buiten de stad. GRATIS.

Na Figeac verandert het land direct. Vanaf Le Puy was er het Massif Central met de bergen, het basalt en de rivierdalen. Dan zijn er de 'Grandes Causses' ten zuiden van de Lot: het grote niets uit het stenen tijdperk. Kalkstenen plateaus bezaaid met losse stenen. Een doorlaadbaar plateau dat geen water vasthoudt. De droogte slaat hier dus dubbel zo hard toe: geen oppervlakte water, geen waterhoudende grond. De enkele waterpunten zijn bijzonder: pomp, lavoir van natuursteen, bron en reservoir. Hier is men zuinig met water. Van nature. Een man die water uit de bron tapt doet dat zonder een druppel te morsen! De eiken zijn gammel en het is een open, laag bosgebied afgewisseld met open stukken voor de schapen en koeien. Af en toe een dorpje of een Mas afgewisseld met een dolmen en vooral veel stenen. Tot Cohors (+/-100 km) is er niets. Het is een overweldigende wandeling.

Nu dus in Cahors. Een mooie oude stad midden in het niets. Een cathedraal met twee schipoverspannende koepels die Byzantijns aandoen. De hagia Sofia koepel is vele malen groter maar de indruk blijft. Veel smalle straatjes en een drukte van belang. Markt - vislucht drijft de kerk in. Het oude centrum leeft. Het is een aangename stad in de woestijn van de 'Grande Causses'.

Over de economie van de route.

Het is bekend: vraag en aanbod. Veel vraag en beperkt aanbod drijft de prijs op. Je kunt dus verwachten dat het langs de drukke GR65 duurder is dan elders. Maar het is erg veel duurder dan elders. Het is twee tot drie keer duurder. Het valt zelfs de Fransen op. De term dieven valt. Als oorzaak analyseer ik het gebrek aan terugkoppeling. De reizigers komen eenmalig en hebben iets nodig. Ze zijn bekaf dus doorlopen zullen ze niet gauw doen. Als verkoper kun je dus vragen wat je

wilt, er is altijd wel een gek die betaalt. Zeker de generatie van 50+, die zoveel geld heeft dat ze alle besef van waarde heeft verloren, betaalt altijd en verpest de markt. Figeac spant tot nu toe de kroon met Le Puy en Velay als goede tweede op korte afstand. Eten is 1,5 keer zo duur als buiten de route. Maar de prijs is een aspect. De benadering van de klant door de handelaren is een tweede. Schofferen is sowieso al de nationale sport van de Fransen, op deze route doen ze er nog een schepje bovenop: 'jij lullige reiziger, tourist, wandelaar. Jij wilt je afbeulen op deze route? Domme idioot. Dat gaat je geld kosten en ik ben de eerste aan wie je af moet dragen. Dokken!' Ik eet in Le Puy in een Spaans restaurant een Paella. Het is uit blik, slecht opgewarmd en te weinig voor 8 euro. De wijn is 3 euro voor een glas (!). Het brood is 3 uur geleden gesneden en uitgedroogd. Als ik betaal staat hij naast me en pakt de eerste munten van de tafel voordat het hele bedrag er ligt. Ik ben zo verbijsterd dat ik vergeet m'n beklag te doen. Zeer ongewoon voor mij. De volgende keer - ik weet het zeker - spuug ik op het geld in zijn bijzijn voordat hij het kan pakken. Dit is een voorbeeld maar er zijn er meer. De route is extreem, de economie en de mentaliteit van de handelaren ook. Toch is het niet alles ellende en in St Privat repareert iemand zomaar voor een praatje mijn wandelstok, in Figeac mag gratis worden gekampeerd op het ponycentrum... Er zijn meer voorbeelden van beide kampen. Toch is de uitbuiting in de economie van de route van alle tijden en de economie is van belang. Dat was het al rond 1000 toen de monniken de resten van St Foy stalen om de economie van Conques een boost te geven, dat is het nu nog en de zet om er een monument op de UNESCO lijst van te maken staat gelijk aan het stelen van relieken. Alles voor de economie. Ik trek op met drie Fransen (echte pelgrims) naar Figeac. Zij betalen de camping in Livingac niet en willen in Figeac op het kamp van het ponycentrum, na de gastvrije ontvangst daar een bord en een beker meenemen. Het zijn kleine dieven, gevormd door de route. Stelen en bestolen worden. Ik kan in Figeac verhinderen dat de spullen worden gejat met het argument dat we gastvrij ontvangen zijn. Blijkbaar is het 'gij zult niet stelen (onder alle omstandigheden)' aan mij ook niet meer besteed. In elk geval heb ik mij sinds Le Puy vaker kwaad gemaakt over de ongelofelijke arrogantie van de verkoper dan ik mij ooit tevoren kan herinneren.

In een boek van een van voornoemde Fransen het volgende fragment:

"... daar bij de poorten van de stad passeren we de pelgrims die na hun jaarlijkse reis terugkeren naar hun landstreek. Bestolen door de hoteliers, uitgebuit door de handelaren en belogen door de priesters..."

Het is de economie van de route.

Tot zover deze keer. Het volgende bericht zal uit de buurt van de Pyreneeën komen. Ik moet opschieten, want het is bijna half september en de eerste campings sluiten 15 september al. Het seizoen is voorbij en het wordt weer rustig op de route. De temperatuur daalt. Het is vergelijkbaar met het voorjaar, maar de hete adem van de winter voel ik in mijn nek. Doorlopen.

----- End of forwarded message -----